

at der er en stærk Opfordring til endnu at kaste et Blik paa de almindeligere Forhold, og vi komme da til at se den hele praktiske Side af denne Sag. Det er jo Thinget bekjendt, at Sagen om Menighedernes Indflydelse paa Præstevalgene har ofte været for i Folkethinget, og dette er jo ogsaa ved 1ste Behandling kommet under Omtale. Jeg maa derfor tillige bringe i Erindring, at det aldrig er kommet udenfor Folkethinget, ja det er ikke engang nogenstunde kommet til 3die Behandling her, og kun enkelte Gange til 2den Behandling. Det har i det Hele været behandlet 6 Gange i Folkethinget, og jeg tror, at ærede Medlemmer paa en meget bekvem Maade ved blot at kaste et Blik paa de tre eller fire Sider af det tilføiede Tillæg til den fra Kirkekommissionens Side afgivne Betænkning ville se, hvad jeg ogsaa allerede omtalte ved Sagens 1ste Behandling, at der er fremkommet et saadant Mylbr af forskjellige Meninger om hele dette, Spørgsmaal, af Meninger og Betragtninger, som gaa i de aller- mest forskjellige Retninger. Dette er nu ogsaa meget naturligt; thi naar man nu staar paa det Punkt, at man føler sig paa et Terrain, hvor paa den ene Side Tilstanden har været den, at Menighederne ikke have havt den allermindste Indflydelse med Hensyn til Valget af deres Præster, medens nu Menighederne stilles saaledes, at der i Virkeligheden gives Majoriteten Ret til at bestemme, hvem den vil have til Præst, saa er det jo naturligt, at saadanne forskellige Meninger maa fremkomme. Naar den præsielige Stilling stilles saaledes — og der er jo endog stillet et Endringsforslag om, at Menigheden skulde have Ret til selv at afstedige sin Præst, naar den ikke synes om ham — kort sagt, naar det stilles saaledes, at Præsten saa at sige bliver en kommunal Bestillingsmand, saa er dette jo et saa overordentlig stort Spring, at det ikke kan undre Noget, at der om hele dette Forhold giver sig saa mange forskellige Tanker, Retninger og Meninger tilkjende. Men der har ogsaa i Folkethinget været den fuldeste Leilighed til at lade subjektive Følelser, Stemninger og Fantastier saa frit Spillerum, og man har jo aldeles ikke været generet, i det

Mindste ikke af det andet Thing, da Forslaget jo endnu ikke havde ligget for der, og paa den anden Side heller ikke af de forskjellige — og det er mange — Kultusministre, thi disse have holdt sig ganske borte fra denne Sag, kun med Undtagelse af — hvad jeg tilføiede ved første Behandling — een Kultusminister, nemlig af Ministeriet Rottwit, som i 1860 afgav den bestemte Erklæring lige overfor Folkethinget, at han ansaa et saadant Forslag for aldeles forkert, idet det nemlig, som han yttrede, var ham aldeles klart, at de Forslag, som vare komne frem, gik ud fra, „at vi befandt os i en ideal Tilstand, men vi vare som bekjendt overmaade langt derfra, idet tværtimod baade Menighederne og de, der søgte Embederne, vare befængte eller behæftede med en stor Del menneskelige Skrøbeligheder, og man derfor efter hans Overbevisning ved at gaa ind paa en saadan Lov vilde komme til Konsekventser, der stadigt vilde vise sig i meget grove Misbrug.“ Dette var det Æneste, man dengang modtog fra Ministeriets Side. Det er altsaa, naar man nu staar paa et saadant Standpunkt, hvor Talen er om at give Menighederne Indflydelse paa Valget af deres Præst, ikke saa besynderligt, at der fra de forskellige Sider fremsættes saadanne Forslag og Planer, og at de forskellige Ansuelser ville se, hvorvidt det lader sig gjøre at faa Forholdet ordnet paa den Maade, som de finde mest tilfredsstillende. Men det forekommer mig, at man maa lægge Mærke til, at Situationen nu er en helt anden. Nu er Stillingen den, at den hele Sag har været behandlet overmaade udførligt og grundigt i den nedsatte Kirkekommission, og hvilken Mening man end kan have om den, saa vil man vanskeligt komme bort fra den Mening, at denne Sag, saavelsom alle de andre, er blevet behandlet samvittighedsfuldt og alvorligt, og at der i Kommissionen sad Mænd, som i det Mindste med Hensyn til denne Sag maatte siges at have fuldstændigt Kjendskab til Menighederne og sand og varm Interesse for Sagen. De samlede i et overveiende Flertal om et Forslag, som er høist forskjelligt fra Udvalgets Flertals, og i det Væsentlige saaledes som det Lovforslag, der er udgaaet fra Mini-